

A nyugati partraszállás

(John Dalgleish őrnagy „We planed the second front“ c. könyve alapján.)

1947 június 6-a az angolszász csapatok európai partraszállásának 3 éves évfordulója. 1944-ben ezen a napon indult el az angol és amerikai hadsereg Európa nyugati részeinek felszabadítására, hogy a németek által kiépített „Európa vár“ bevehetetlennek mondott nyugati erődeit áttörje és a Vörös Hadsereggel együtt a német haderőt végleg összeroppantsa.

Az angolok 1940-ben végrehajtott első partraszállási kísérletüknek kudarcra után, nem teheték ki haderejüket még egy hasonlóknak, így inkább egy hosszabb, de alapos szervezési időt állítottak be az újabb és végleges leszámolás megtételére.

Még 1940-ben elhatározta a nagy vezérkar és az egyesített hadművelleti parancsnokság az inváziót. Elsősorban annak anyagi megalapozását állapította meg.

Az anyagi megalapozást a partraszállás egyes mozzanatainak anyagszükségeit szabták meg. Általában három ilyen külön választható mozzanatra lehet tagozni a végrehajtást:

1. gyorsjáratú hajókon áttett csapatokkal hídfők létesítése.
2. a hídfőkbe minél gyorsabban annyi csapat kirakása, hogy az nagyvonalú ellentámadások elhárítására képes legyen és
3. annyi újabb haderő kihajóztatása, hogy az az ellenséget meg tudja semmisíteni.

Természetesen mindhárom mozzanathoz igen nagy szárazföldi, tengeri és léghaderő, valamint hajótér kellett, melynek előteremtésére hosszú időre volt szükség, valamint higgadt, megfontolt vezetésre pont akkor, midőn a németek részéről hasonló partraszállással kellett számolni. Emiatt Anglia 1943-ig tulajdonképpen védelemre rendezkedett be. Ezen védelmi időszak alatt viszont teljes erővel dolgozott az 1944-ben végrehajtott partraszállási előkészületeken.

Az előkészületeket 4 szerv hajtotta végre:

1. A főhadiszállás, mely az inváziós sereget szervezte és kiképezte,
2. a Hadügyminisztérium, mely ennek előállításáról gondoskodott,
3. az anyaországi parancsnokságok, melyek a legnagyobb titokban az inváziós csapatok kiegészítését és összegyűjtését végezték,
4. a hadművelési parancsnokság, mely a behajózás, a tengeren való szállítás és kihajóztatás, valamint az egyesített hadművelési tervek részleteit dolgozta ki.

Nagy lélegzethoz jutott Anglia, midőn a japánok 1941 december 4-i Pearl Harbouri támadása után az amerikai Egyesült Államokkal szövetséges lett. Ez a szövetség Anglia terveihez nemcsak emberanyagot, hanem szellemi, technikai és anyagi bőséget jelentett.

Az Egyesült Nemzetek hosszas értekezletei következték ezután, ahol megszületett az inváziós terv és tulajdonképen a nagy végrehajtó szervezet. Kiszemelték a legfőbb parancsnokot Eisenhower tábornokot, ki a munkát azonnal megkezdte, kidolgozta a támadási parancsát, melyet kb. az alábbiak szerint adott ki a szárazföldi hadműveletek vezetésére kinevezett Montgomery tábornoknak: (A parancsban hivatkozott mellékletek és vázlatok nem állanak rendelkezésre).

Különleges utasítások az Egyesült Haderők részére.

Vonatkozó térképek: Franciaország 1, 2, 3, 4 stb. lapok.

Főhadiszállás A. E. F. 1, sz. hadműveleti utasítás.

B. L. Montgomery tábornoknak, parancsnokló tábornok 21. hadsereg csoport.

1. Ófelsége, valamint az Egyesült Államok kormánya megállapította, hogy a körülmények kedvezőek oly hadművelet keresztülvitelére, melynek célja a jelenleg Franciaországban és Nyugat-Európában levő német haderők megsemmisítése. Az az ideiglenes kormány, amely jelenleg Angliában létesült, örömmel üdvözlölné ezeknek az országoknak az elfoglalását és okunk van feltételezni, hogy Nyugat-Európa népei is örömmel vennék a felszabadításukat.

Franciaország népe már megmutatta, hogy le akarja rázni a német igát és ezért elhatároztuk, hogy a főhadműveleteket Franciaországból indítjuk meg.

2. A hadműveleteket három lépcsőben hajtjuk végre.

a) I. lépcső. Hídfők létesítése Normandiában.

b) II. lépcső. A Hídfők megerősítése és megfelelő kiterjesztése, hogy az a partraszállított és megszervezett haderőket magába fogadhassa, amivel azután az ellenséges erők teljes megsemmisítése biztosítható.

c) III. lépcső. Folytatólagos előnyomulás Franciaországba és más Nyugat-Európai országok felszabadítása.

3. A második pont a) és b) alcímében jelzett hadműveleteket úgy tervezzük, hogy azokban az egyesült haderők angol, kanadai, amerikai, továbbá más egyesült nemzetek erői vesznek részt és 1944 év júniusának első felében kerülnek végrehajtásra. A résztvevő hadseregek a következők:

második angol hadsereg,

első kanadai hadsereg és

első amerikai hadsereg.

A hídfők részére kiszemelt terület magába foglalja Franciaországnak Isignytól Honfleurig terjedő partvonalát, mindkettőt beleértve: A hídfők legkülsőbb vonala az Isigny—St.Lo—Conde—Falaise—Lisieux—Honfleur vonal, mind beleértve.

A második pont c) alcímében részletezett hadműveletet kezdetben a harmadik amerikai hadsereg hajtja végre az Ön parancsnoksága alatt. Amint azután a körülmények ezt megengedik, a harmadik pontban említett hds-ek felszabadulásuk vagy az ellenség elpusztítása után folytatják. A hadműveletet haladéktalanul tervezze meg különös figyelemmel a következőkre:

5. Feladat. Az Ön feladata a következő:

- a) a 3. pontban részletezett hídfő biztosítása,
- b) a hídfőállás irányából kitörni Normandiából, a német balszárnyat megkerülve szélesen kifejlődni, a Szajna vonalát, mint tengelyt a fordultnál felhasználni,
- c) Cherbourg és Havre kikötőket elfoglalni,
- d) előnyomulni Páris irányában és azt elfoglalni.

6. Hadműveleti terület. Az Ön hadműveleteinek Nyugat és Észak-Franciaország felé kell irányulnia. Belgiumba és Hollandiába való behatolása pedig az Ön erőforrásaitól van függővé téve. A hídfőből déli irányba való előnyomulás az Ön taktikai szükségleteitől van függővé téve, hogy egy későbbi időpontban összeköttetésbe kerüljön a hetedik amerikai hds-el, amely megfelelő pillanatban Franciaország déli partjain száll majd partra és északi irányba nyomul előre, hogy az Ön háderőivel egyesüljön. A hadműveleteknek ily irányú alakulásáról, amint lehetséges teljes és részletes értesítést kap.

7. Ellenséges erők. Az ellenséges erők elhelyezkedése amennyire azt felderítettük a mellékelt A) térképen látható. A Franciaországban elhelyezett német erőkről a legutolsó jelentések alapján összeállított és mellékelt A. összefoglalás ad felvilágosítást. Az Ön hadműveleteivel egyidejűleg más, szintelt támadásokat is végrehajtottunk azért, hogy a német partvédelmi erőket lekössük és ezzel a német erők összepontosítását az Ön hadereje ellen, amely hosszú időre csak lehetséges, megakadályozzuk. Ezeknek a szintelt támadásoknak támogatására, az Ön alá rendelt csapatokat nem vesszük igénybe. Az Ön támadásával egyidejűleg a keleti arcvonalon az orosz nyomás erősödni fog, hogy a német alakulatoknak onnan való elvonását, amennyire csak lehetséges megnehezítsük. Annak a mérvé, hogy a német erősítések mily mértékben érik el az Ön arcvonalát, saját légi erőink működésétől függ, kik a fontos közlekedési útvonalakat rombolják, valamint attól, mennyiben tud az ellenség a keleti arcvonalról csapatokat elvonni. Becslésünk szerint a német erősítések Normandiába

az első hadosztály 7 nap alatt

minden további ho. 36 óra alatt érhet el.

8. Saját erők összpontosítása Angliában. Az Ön parancsnoksága alatt álló alakulatok csatarendje a B) mellékleten látható. A tervezett összpontosító terület a C) mellékleten található. Az alakulatok elhelyezése főleg a szállítási lehetőségektől, a rendelkezésre álló és tengeri szállításra alkalmas szállítóeszközök mennyiségétől függ.

Ön nem felelős ezeknek a szárazföldi összpontosításoknak a tervezéséért, de jogában áll, hogy elhelyezésükre vonatkozólag, amelyek az Ön hadműveleteit esetleg érintenék, kisebb méretű változtatásokat javasolhasson.

9. Légi erők. A D) mellékleten feltüntetett légi ho. az Ön psága alá kerül, hogy az a meginduló invázióknál felmerülő különleges feladatokat végrehajtsa. Ezek kivitelezése után a csapatokat Angliába az összpontosító területre visszavonjuk, hogy ott kiegészítsük. Az E) mel-

lékletben feltüntetett légierők Angliában a főhadiszálláson állnak készenlétben, hogy Önnek bármikor támogatást nyújthasson. Az Ön psága alá helyezett légierőkön túlmenő légi támogatásért a legfelsőbb főhadiszálláshoz kell fordulni. A légierők fehasználása . . . . . légi tábornaggal együttműködve tervezendő, aki mindennemű légi ügyben segítségére lesz.

10. Gyorsaság. A hadműveleteket oly gyorsan hajtja végre, amint az csak lehetséges, hogy célját még mielőtt a szembenálló német erőket túlságosan megerősíthetnék, elérje. A partraszállás első napján 10 ho.-t akarunk partraszállítani. Később a hajózási és partraszállítási lehetőségek ezt napi 2 ho.-ra csökkentik, felszereléssel együtt. A hídfők befogadóképességét ennyire becsüljük. Tengeri kikötő használat nem lényeges alkatrésze a hadműveleteknek — legalább is az első 90 napban nem, — ámbár kívánatos, hogy az a lehető legrövidebb idő alatt rendelkezésre álljon.

11. Erősítések. Az Ön hadműveletei részére további újabb alakulatok a partraszállás napjától számított 90 napig nem állnak rendelkezésre, amikor is majd a kilencedik amerikai hds. esatlakozik az Ön csapataihoz. Az egyéni erősítések a rendes úton tovább folynak.

12. Légierőkkel való együttműködés. A második taktikai angol légierő és a nyolcadik amerikai légi hds. az Ön haderejéhez tartozik és az Ön által szükségesnek vélt hadműveletekhez használható fel . . . . . légi tábornagy, mint főparancsnok felelős a légi hadműveletek tervezéséért és végrehajtásáért.

A fentemlített légi taktikai erőkön kívül az angol és amerikai bombázó alakulatok is segítségére lesznek. Ezeknek az alakulatoknak felhasználását a bevezető felölő stratégiai tervben a C) melléklet tünteti fel. Ezen a terven az esetleg Ön által elgondolt változtatást a főhadiszállásnak azonnal jelentse. A hadműveletek tartama alatt szükséges nehéz bombázó alakulatok közreműködését a legfelsőbb főhadiszállástól kérje. Itt meg kell jegyezni, hogy bizonyos célpontok megtámadása ugyanazon nap éjjelén csak akkor lehetséges, ha azt legalább ugyanazon nap déli 12 órájáig a legfelsőbb főhadiszállásnak jelentik.

13. Tengerészeti segítség. A H. mellékleten feltüntetett hadihajók a partraszállás napján rendelkezésre állnak, hogy az Ön által jelzett célpontokat, bombázzák . . . . . admirális a tengeri támogatás legjobb kihasználását Önnel együttműködve tervezze meg.

14. Repülőterek. A repülőterek elfoglalása és kiépítése az Ön feladata. Köztudomású, hogy repülőterek már működésben vannak, mint az a J) mellékleten is látható. A K) mellékleten azok a területek láthatók, melyek repülőterek létesítésére alkalmasak. Remélhetőleg az Ön felderítései még újabb repülőterek létesítésére alkalmas területeket eredményeznek. Az első repülőterek a partraszállás kezdetétől számított 48 óra alatt üzemképesek legyenek.

15. Védelmi terv. A védelmi terv az L) mellékletben van feltüntetve. Ha az Ön részletes védelmi tervének bármely szempontja közzétételt kívánna, úgy azt a főhadiszállás eszközli.

16. Gáz használata. Nem szabad elfelejtenie, hogy a németek gázt

vagy esetleg a vegyi háború más formáját is felhasználják. Ebben az esetben megtorlásként Ön is használhat gázt. Az ehhez szükséges anyagszükségletet jelentse.

17. Anyagiak: Franciaországban mindenképp csak annyi van, amennyi az ottani lakosság szükségletét is csak szűken fedezi. Ennélfogva ezt az országot mint közigazgatási sivatagot kell tekintenie, már amennyire ez a hadműveletek szempontjából lehetséges.

Jelentse ennél fogva minden természetű készlet és szükséglet mennyiségét, nem hagyva figyelmen kívül, hogy minél nagyobb az Ön szükséglete, annál később kaphatnak az Ön hadműveletei segítséget.

Az Ön parancsnoksága alatt álló erők ellátása előretolt támaszpontokról történik majd, melyek Caen és Cherbourg kikötőktől keletre levő területen lesznek. Caent és a keleti szükség kikötőket az angol és az egyesült haderők — az amerikaiakat kivéve, használhatják. Cherbourg és a nyugati szükség kikötők pedig az amerikai szükségletek kielégítésére szolgálnak. Ha Le Havre felszabadul, úgy az zárólag angol alap kikötő lesz.

18. Műszaki csapatok. Jelentse ezen kívül a híd, valamint egyéb műszaki alkatrész szükségleteit is, figyelembe véve azt, hogy ezek az alakulatok a partraszállás első napjaiban a szükség kikötők létesítésével nagyon igénybe lesznek véve. A rendelkezésre álló műszaki felszerelés az M) mellékleten van feltüntetve.

19. Térképek. Amint a hídfők biztosítva vannak, táborraktárakat állítunk fel és Angliából egész hajórakományi franciaországi térképpel látjuk majd el. (Egy és negyed hüvelyk 1 mf.). A további hadműveletekhez szükséges térképek kiadása az Ön hatáskörébe tartozik. A 125.000 nagyságú levonatok, amelyek az előrelátható hadműveleti területet foglalják magukba, rendelkezésére állanak, majd úgy hogy ezeknek az utánnomását ott helyben megkezdheti.

20. Szabad választására bizzuk, hogy az Ön alá rendelt parancsnokok és törzsének tisztjei közül, kiket von bizalmába, hogy ezt a hadműveletet kitervelje. Mindenkor figyelemmel kell azonban lennie, hogy a titoktartás életbevágóan fontos.

21. Az Ön elgondolásait, terveit, az esetleges védelmi tervet, ha szükségesnek látja és a körülbelüli szükségletet a legfelsőbb főhadiszállásnak amint csak lehetséges továbbítjuk.

D. Eisenhower tábornok,
az egyesült haderők legfőbb parancsnoka.

Fenti parancs értelmében dolgozta ki Montgomery tábornok főparancsnoki terveit.

A Központi Szállításvezetőség a legapróbb részletekig kidolgozta terveit. Számolnia kellett azzal, hogy a behajózási part felé mintegy 1 millió ember és 200.000 jármű fog menetelni, azoknak súrlódásmentesen kell behajózási egységenként hajóikra jutnia, számolnia kellett azzal, hogy amennyiben az időjárás nem engedné meg a partra-

szállítás végrehajtását, a csapatok, hogyan helyezkedjenek el, gondoskodniok kellett arról, hogy behajózáskor a járművek teljesen feltöltött üzemanyaggal rendelkezzenek. (Fő nehézséget okozta az, hogy a csapatok kimélése szempontjából azok járműveken szállítandók majdnem a behajózási pontig, hogy erejük teljében legyenek.)

Tekintettel arra, hogy valamennyi egység nem mehetett külön-külön hajóval, így két szervezet kellett felállítani a T. U. R. C. O-t és a B. U. C. O-t. Egyik a hajók elosztásával, a másik pedig a csapatoknak a hajókhöz való utalásával foglalkozott.

A szigetországban hatalmas gyakorlótereket rendeztek be a partraszálló haderő részére, ahonnan a polgári lakosságot kiűrtették. A végrehajtott gyakorlatok oly nagy méreűek voltak, hogy később a kontinensről vizatéró csapatok állítása szerint az invázió gyérékjáték volt ezekhez a gyakorlatokhoz képest.

Az európai partraszálláshoz támpontokat az afrikai partraszállás adott. Az itt szerzett haditapasztalatok támpontul szolgáltak, hogy milyen legyen a hajózási és kirakási sorrend, csoportosítás, az egyes hajókon való erőösszetétel, a lövegek, harcokcsik, lőszer, benzín kirakási sorrendje stb.

Fenti tapasztalatok alapján hajtották végre a csoportosításokat. Az így megszervezett egyes egységek kerültek az összpontosítási területből az elosztó területbe, majd innen a behajózási területre. Az angol katonák ezt „hurkatöltő-gép”-nek nevezték el.

A fenti felsorolt területek a mellékelt vázlatból kivehetők.

Az összes terveknek 1944 április 1-ig készen kellett lennie, így érthető, hogy az izgalom ettől az időponttól kezdve állandóan csak nőtt és fokozódott.

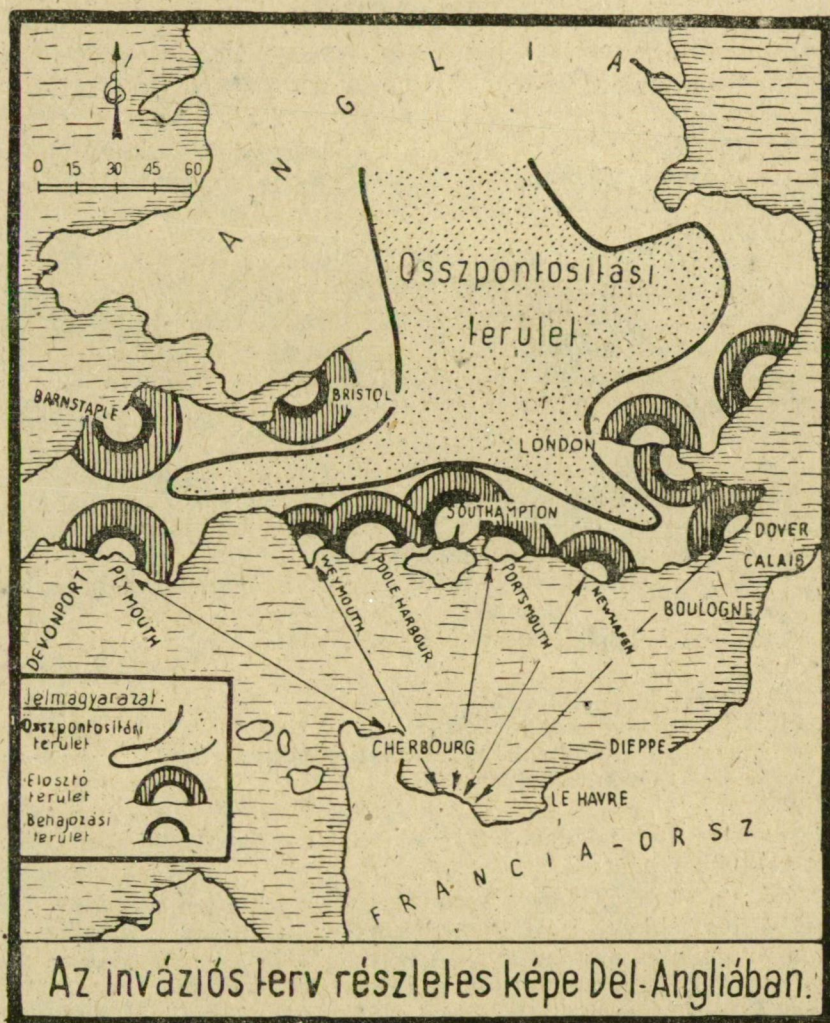
Többször hajtottak végre próbákat, így a legutolsó és egyúttal végleges műpróba május 4-én volt, amikor hajnalban az ellenség előtt a tenger kisebb-nagyobb szállító hajók ezreivel, csatahajók, rombolók, tengeralattjárók igen nagy számával volt tele, melyek előbb délnyugati, majd egy fordulattal Nyugat felé szállították a csapatokat a partraszállási főpróba helyére. Ennél a főpróbánál már csak kisebb hibákat kellett kijavítani. (Május 28-án volt az ilyen utolsó „javító értekezlet”, mely 1943 óta a 147. volt.)

Junius 4-re virradó éjjel végig futott a parancs, hogy „junius 5-én hajnalban megindulnak a csapatok”.

Az izgalom a csapatoknál a tetőfokon állott, amikor délután újabb parancs érkezett „partraszállás elhalasztva”. Mindenkiiben az volt az érzés, hogy valami helyrehozhatatlan hiba történhetett, amikor este 22 órakor újabb parancs jött „partraszállás junius 6-ra virradó hajnalon megindul”.

A partraszállásban résztvevő csapatok erkölcsi értéke a legkifogástalanabb volt.

Junius 6-án a partraszálláshoz szerencsésen a legjobb időt választva megindultak a hatalmas hajókaravánok a kontinens felé, hogy egymásután szabadítsák fel Európa népeit a német megszállás és elnyomás alól.

Mind a tervek kidolgozása, mind a csapatok feladatainak végrehajtása tökéletes volt.

A németek kísérleteztek még tartalékok bevetésével, de azokat az angolszász légerő legtöbb esetben még az alkalmazás előtt szétszórta.

Az előnyomulást már megállítani a német vezetés nem tudta, így a két oldalról harapófogóba került, végsőkéig elszánt hadseregével kénytelen volt a fegyvert letenni.

Vörös Tibor